

PRE TATRY

Nie sme zodpovední len za to, čo robíme,
ale aj za to, čo nerobíme.

V TOMTO ČÍSLE:

INÝ POHĽAD NA JEDNU STAVBU

Príklad ďalšej nekonceptnej
a neregulovanej výstavby v našom
meste.

CYKLOTRASA NA TATRANSKÝ SPÔSOB

Po 10 rokoch plánovania sa dočkáme
prvého cyklochodníka.

Naše mesto, žiaľ, postupne stráca svoju pôvodnú identitu, čím o ňu prichádzame aj my sami. **Pri pokračovaní v tomto negatívnom trende znehodnocujúceho „rozvoja“ sa môže stať, že už onedlho nebudeme Tatrancami, ale len obyvateľmi miesta bez väzieb ku krajine, mestu, horám aj k sebe samým navzájom.**

Preto sa musíme snažiť toto smerovanie a jeho dopady zastaviť, alebo prinajmenšom pozitívne ovplyvňovať. To je aj hlavným dôvodom vydávania občasnika **Pre Tatry**.

Ide predsa o nás, o naše miesto pre život a hodnoty, ktoré sme povinní zachovať, zveľaďiť a odovzdať aj ďalším generáciám.

Nestavajme už ďalšie domy, ale len domovy pre nových susedov, nemeňme prírodu a krajinu okolo nás k obrazu svojmu, ale naopak, nechajme sa ňou inšpirovať.

Spolu tvorme udržateľné mesto, v ktorom nebudeme len bývať, ale ním aj žiť!

Vážené Tatranky, vážení Tatraci, Alexander Gálffy

držíte v rukách ďalšie číslo občasnika Pre Tatry, ktorého cieľom je od začiatku jeho vydávania vyplňať informačnú absenciu radnice a podnecovať občianske povedomie o fungovaní nášho mesta.

Jeho zámerom je posilňovať občiansku angažovanosť a vnímavosť k prostrediu a mestu, v ktorom žijeme. Ku každému zverejnenému materiálu som vždy pristupoval s vedomím zodpovednosti a s detailnou znalosťou problematiky. To sa týka aj hlavných tém tohto vydania, ktorými sú **hospodárenie mesta, nová výstavba a ochrana životného prostredia**.

Iný pohľad na jednu stavbu

Alexander Gálffy

V bývalej tatranskej osade, dnes mestskej časti Vysokých Tatier Dolný Smokovec, som prežil svoje detstvo. Vyrastal som na „sídlišku“ Pod Lesom, v tesnej blízkosti bývalej predajne potravín. Aj z toho dôvodu sa ma to, čo sa niekoľko ostatných mesiacov odohráva v tejto lokalite veľmi dotýka a musím na tento ukázkový príklad ďalšej nekoncepčnej a neregulovanej výstavby v našom meste, nadôvažok so zásadným vplyvom na kvalitu života miestnych obyvateľov, nekompromisne poukázať.

V roku 2009, pri schvaľovaní územného plánu došlo k zmenám, ktoré umožňujú v tejto lokalite stavať v podstate až štvorposchodové budovy, aj keď doterajšia výstavba okolitých obytných domov bola o poschodie nižšia.

Vtedajší poslanci mestského zastupiteľstva, obzvlášť za túto mestskú časť, so zmenou súhlasili a zároveň miestnych obyvateľov nedostatočne informovali (napríklad zrozumiteľnou ukážkou na trojrozmernom modeli), čo v skutočnosti znamená nie úplne jasný pojem 3 + 1P, vzťahujúci sa k podlažnosti tejto výstavby.

Projekt, na základe ktorého sa výstavba bytového a apartmánového domu Pod Lesom v týchto dňoch realizuje, dostali poslanci mestského zastupiteľstva do rúk v júni 2016. **V tomto volebnom období som bol jedným z nich a okamžite po jeho preštudovaní som trval na prezentácii tohto projektu pred obyvateľmi Dolného Smokovca na riadnej verejnej schôdzi.**

Na nej obyvatelia, nielen dotknutej lokality Pod Lesom, jednoznačne vyjadrili svoj nesúhlas s touto výstavbou. Zároveň svojimi podpismi podporili žiadosť o stiahnutie materiálu z rokovania mestského zastupiteľstva.

Napriek deklarovanému nesúhlasu obyvateľov vedenie mesta ešte trikrát predložilo mestskému zastupiteľstvu sporný materiál k výstavbe v tejto lokalite s cieľom jeho schválenia.

To sa väčšine poslancom dарило úspešne blokať aj kvôli tomu, že majiteľ objektu bývalých potravín (vlastníci len parcelu pod ich samotnou stavbou) potreboval k realizácii svojho zámeru odkúpiť alebo si prenajať aj okolité pozemky, čo sme v danom čase nepodporili.

Zloženie mestského zastupiteľstva sa však po ostatných voľbách zmenilo a žiadosť o prenájom okolitých pozemkov sa tak opäť dostala do programu jeho rokovania. Súčasné zastupiteľstvo už bolo voči stavbe ústretovejšie a investorovi prenajalo priľahlých 170 m² za neuveriteľne nízku sumu 170 eur ročne. V prepočte to znamená 1 euro za m² na rok!

V dôvodovej správe sa síce môžeme dočítať, že stavebník vybuduje pre domácich obyvateľov 12 parkovacích miest, táto argumentácia je však viac výsmechom zdravého rozumu, ako skutočným zdôvodnením. Na danej parcele sa totižto už doteraz nachádzalo 10 parkovacích miest, zároveň s množstvom zelene.

Zhotoviteľ stavby si však popri prenajatých 170 m² oplatil ďalších 1 100 m² mestského pozemku, bez akejkoľvek zmluvy a finančnej úhrady.

V zmysle VZN 1/2016 tak mesto prichádza o 187 eur za deň, čo v ročnom súčte znamená 68 255 eur! Zo získaných financií mohlo mesto vybudovať v tejto mestskej časti napríklad novú oddychovú zónu alebo detské ihrisko. **K tomu všetkému bola počas stavebných prác využitá mobilná drvička stavebného odpadu (bez akéhokoľvek povolenia mesta), ktorej použitie v obytnej zóne extrémnym spôsobom zasiahlo do kvality života miestnych obyvateľov** (foto 1). Jej použitie na území Tatranského národného parku osobne považujem za nemysliteľné! Na moje žiadosti o informácie ohľadom použitia drvičky na území národného parku ma mesto odkázalo na Okresný úrad v Prešove, akoby sa ho to vôbec netýkalo.

V každom prípade z odboru starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu v Prešove prišla odpoveď, že ich úradom nebol vydaný žiaden súhlas. Vedenie mesta sa však stále tvári, že sa ho to netýka a v podstate tým svojim obyvateľom (ako už neraz predtým) odkazuje, že ho nezaujímajú.

V konečnom dôsledku je úplne jedno, či túto povoložiacu kompetenciu má mesto alebo krajský stavebný úrad, po prvom údere drvičky Pod Lesom mala radnica zasiahnuť! Nestalo sa tak však ani po sťažnostiach zúfalých a bezradných obyvateľov!

Občanom Dolného Smokovca, časti Pod Lesom, obzvlášť tým, ktorých okná bude nová stavba každé popoludnie tieniť (foto 2 a 3), sa už pravdepodobne nedá pomôcť. Napriek tomu, že táto nevhodná stavba trvalo poznačí charakter daného miesta, jej zastavenie nie je možné.

Riešenie je v prijatí moratória na schvaľovanie ďalších nových stavebných projektov! Taktiež je nutné prepracovať územný plán a upraviť ho pomocou vizualizácie objektov, ktoré sú v ňom už schválené, do zrozumiteľnej podoby. Okrem iného, by to minimalizovalo naše prekvapenia pri samotnej realizácii stavieb, ako sa to stalo Pod Lesom, ale aj na iných miestach v našom meste, naposledy napríklad na sídlisku Sibír (foto 4).

Ďalšie kroky v týchto oblastiach by mali byť uskutočňované až po dôkladnom, objektívnom a hlavne odbornom vyhodnotení všetkých dopadov doterajšieho neregulovaného rozvoja výstavby na kvalitu života domácich obyvateľov a na životné prostredie.

Kým sa tak nestane, prípadov ako je ten vyššie opísaný bude pravdepodobne, žiaľ, aj naďalej pribúdať.

Cyklotrasa na tatranský spôsob

Alexander Gálffy

Mesto Vysoké Tatry začalo s výstavbou prvej cyklotrasy na svojom území. Po rokoch čakania sa tak dočkáme necelých 9 kilometrov dlhého úseku, spájajúceho Tatranskú Lomnicu s Tatranskou Kotlinou. Projekt výstavby by mal byť v prevažnej miere financovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len EFRR) a zo štátneho rozpočtu. Nasledujúci text je zameraný práve na nejasnosti okolo financovania tejto cyklotrasy.

Prvé informácie o cyklotrase medzi Tatranskou Lomnicou a Tatranskou Kotlinou priniesla radnica už v prvej polovici roku 2012. Mesto vtedy vyčlenilo finančné prostriedky vo výške 19 tisíc eur na prípravu štúdie.

Ďalšia správa o pokračujúcich prípravách na realizáciu sa objavuje až v marci 2017!

Vtedy sa primátor mesta pre Tlačovú agentúru SR vyjadril, že „V súčasnosti sa pracuje na prvej etape cyklotrasy v smere od Tatranskej Lomnice do Tatranskej Kotliny.“

V skutočnosti sa však reálne stále „nepracovalo“ a mesto v danom čase na výstavbu tohto cyklochodníka ani nemalo zabezpečené potrebné financie.

Tá istá tlačová agentúra vo februári tohto roku, teda 4 roky po proklamovaných „práciach na prvej etape cyklotrasy“ a 9 rokov po „príprave podkladov pre podklady na žiadosť o nevratný finančný príspevok“ opäť cituje primátora, že vo Vysokých Tatrách pribudne cyklochodník, s ktorého výstavbou sa začne pravdepodobne v apríli 2021“. Nakoniec sa začalo stavať už vo februári 2021, hoc aj súčasná prezentácia financovania tohto projektu je stále nedostatočná a prináša niekoľko otázok.

Radnica totižto predložila mestskému zastupiteľstvu v septembri 2018 uznesenie na schválenie spolufinancovania projektu "Zakopane – Mesto Vysoké Tatry - tatranské cyklotrasy" vo výške 5% z celkovej hodnoty projektu 1 618 550,28 eur.

Táto suma je schválená EFRR a pre mesto Vysoké Tatry z nej bolo/je určených vyše 1 milióna 336 tisíc eur. Zároveň sa v tom istom uznesení uvádza, že realizácia projektu so „**štrkovým povrchom medzi betónovými obručníkmi**“ je naplánovaná do januára 2020. Zmluva na poskytnutie nenávratného finančného príspevku z EFRR však poslancom nebola predložená, ani **nebola zverejnená na stránkach mesta**.

V decembri 2020 sa suma finančnej dotácie na výstavbu cyklochodníka, tentokrát vo výške skoro 1 a pol milióna eur objavuje prvýkrát aj v návrhu kapitálových príjmov rozpočtu mesta na rok 2021.

Následne mesto dňa 4. februára 2021 podpísalo zmluvu s dodávateľom na vybudovanie predmetného cyklochodníka za 1 339 505 eur.

O niekoľko mesiacov neskôr (9. septembra 2021) však vedenie mesta predkladá mestskému zastupiteľstvu návrh na úpravu rozpočtu, konkrétne na „zmenu financovania projektu Cyklistický chodník T. Lomnica - T. Kotlina z úveru“, v celkovej výške 1 150 000 eur.

Táto suma má byť následne v roku 2022 refundovaná z dotácie EÚ. Návrh bol одобorený kontrolórom mesta a schválený poslancami.

Vyššie uvedené skutočnosti nasvedčujú, že mesto pravdepodobne začalo realizovať stavbu cyklochodníka za 1 339 505 eur bez reálneho finančného krytia v rozpočte mesta!

Po 10 rokoch plánovania sa teda budeme môcť tešiť z prvého cyklochodníka v našom meste. Radosť nám však trochu môže pokaziť samotná podoba cyklotrasy, ktorá bude vybudovaná z makadamu a súčasný stav (foto 5, 6 a 7) nasvedčuje tomu, že ani nebude lemovaná betónovými obrubníkmi.

Okrem toho, že takýto povrch nie je vhodný pre korčule a ani pre kočíky, v danom prevedení a bez obrubníkov má nižšiu životnosť aj stabilitu. Hrozí jeho rozpínanie sa do okolia a strata kvality spôsobená podmäčkaním, prerastaním nedostatočne odstránených koreňových systémov vyrúbaných drevín a zanášaním zeminou či zbytkami lesnej vegetácie.

Zároveň v takejto podobe a v našich klimatických podmienkach môže byť jeho využiteľnosť a údržba v zimnom období pomerne komplikovaná.

Aj keď by som osobne preferoval realizáciu cyklochodníka s asfaltovým povrchom v obrubníkoch (ilustračné foto 8), jeho vybudovanie aj v takejto forme do určitej miery vítam.

*Vážení Tatranci,
prajem Vám a Vaším najbližším
príjemné prežitie vianočných sviatkov
a úspešný vstup do nového roku 2022.*

Alexander Gálffy